

החולץ ליבמתו פרק רביעי יבמות

מב.

עין משפט נר מצוה

פ"ה א מ"י פ"ח מהל'
גירושין הל' טי סגן
עש"נ נט טו"ע אה"ע סי'
יג סעף א'
פ"ב ג ד מ"י ע"ש וטור
ש"ע ע"ש סעף ה'
פ"ו ה מ"י ע"ש הל' כה
טו"ע ע"ש סעף יא'
פ"ה ו מ"י ע"ש הל' כה:

תוספות ושינויים

א"ל שאר כל הנשים
מאי טעמא. מימה אמאי
לא קאמר משום דלמנא
היא מעוברת ואמרי לא
ישא אדם מעוברת. וי"ל
דהיינו דווקא כשהיא ודאי
מעוברת אבל כשהיא אלא
מספק אם היא מעוברת
אם לא משום לא ישא
אדם מעוברת כהניו [לא]
אמרינן ליה! אם לא
אמרינן כדמיימי: ויפטר
את יבמתו לשוק. אבל
בגד וגיורת ליתיה לבלתי
טעמי דהכל אלא משום
דשמא ייבם אשת אחיו
מאמו לפי שזה יחשוב כי
הוא מרע בקדושה ואי
ייבם אשת אחיו הנוגע
בדאי בקדושה כי הוא
יחשוב כי הוא אחיו מן
האב בידות והוא מרע
בקדושה ושמה הוא אינו
אלא אחיו מאמו כי שמה
מרע של בקדושה ומה
ואין לו קודם לדבות סוף
אם הגר נתגבר ע"ש אשתו:
לפיכך גר וגיורת נרמזות
להמתין וביי מבאן קשה
למאי דאיתא בגמרא גר
לא ישא גיורת [וגיורת]
שמה יחזרו לטורן דהכל
משמע דשרי: א"ל לתמימי
ילדה איכא למימר דבתרא
הוא. ה"ר י"ח למימר א"י
לשבעה ילדה איכא למימר
אימור בר טעמה לקמא
הוא דשמה נתעברה חדש
אחד לפני מותו:

לאחר שלשה חדשים אין צריכה להמתין. אמר ר"ת דוקא חלץ
שהחליטה מוכחה שלא בא עליה כדאמר במתאנת דמילונה
מוכח עליה שהיא קטנה אבל אם מת היבם לאחר ג' צריכה להמתין
שלשה חדשים דיותר יבמה קרובה לביאה מארוסה דגורטין אטו נשואה

אע"ג דלמיר לקמן צ"ל ד"ש (דף ק"ב)
ובפסחים פרק אלו דברים (דף ע"ב):
יצמתו ציון מינה אשתו לא ציון מינה
היינו לענין לאוקמי אנפשיה עד שלשים
אבל לענין גזרה שמה ישא אחותו כ'
איכא למימר יצמתו קרובה לביאה
טפי: **מאי שנא מגט דרב אמר**
משעת נתינה. אע"ג דודאי לא בא
עליה מקמי כתיבה דאם כן לא היה
פוטרה בגט זה ליהוה ליה גט יין
וטעמא מפרש בפרק שני דגטין (דף
י"ח) וס' שלא יאמרו צ' נשים בחצר
אחת זו אסורה וזו מותרת שפטוים
סוצרים שכתובת שניהם הימה סמוך
לנתינה ויצא להמיר תוך שלשה והכל
גבי חליטה נמי יסברו ששתיים סמוך
למימה חללו ויצא להמיר תוך שלשה
ומשני לאיסור כרת המרת דאם היה
רוצה לייבם אחר שלשה היה מייבם
לאיסור לאו לא כ"ש דהיאך אפשר
למסרה להנשא לשוק אחר חליטה
שזה דומה לחוכא ואיטולולא ולא
ישמענו לנו העולם על כך:

לזרעך אחריו. לקמן צ"ל נשאין
(דף ק:) דליש מהאי קרא
דאזכר ליה רחמנא לאברהם לא
תינסיב עובדת כוכבים ושפחה ללא
יתייחס ורעך בתרה: **גר וגיורת.**
מכאן משמע דגר מותר בגיורת וללא
כאוסרים כשנשאה מקודם ללא יחזרו
לסורס: **בבבולין אני קודא בו.**
איבמה לחוד קאי ונקט לשון כולן
משום דליירי בכל יבמות צין ארוכות
צין נשואות צין להתייבם או להנשא
לשוק אם חלטה תוך ג' כולן נרמזות
להמתין שלשה חדשים:

ותמתין משהו ותנשא. לאו דוקא
משהו שצריכה להמתין
שלשה ימים של קליטת הזרע:
סתם מעוברת למניקה קיימא.
רבינו שמשון זקנו של רשב"א
היה אומר דגרופה מיינקת מותרת
לינשא משום דלא משעבדא להניק
כדלמרי' צ"ל אע"פ (כמוצות נט) וס'
נתגרסה אינו כופה ואין נראה לר"ת
דהא למאי דהוה צעי למימר דטעמא
משום סנדל או משום דיחסא לא
היה חילוק צין אלמנה לגרופה וה"ה
להאי טעמא דאינו חוזר צו אלא
מהטעם בלבד ועוד אלמנה גופה
אי אמרה אינו ניונית ואינו עושה
או תבעה כתובתה לא משעבדא
וכן פוסק בשאלות דרב אחאי'
דלא שגא גרופה ולא שגא אלמנה:

מזן השמים ירחמו הכא נמי אי למאן דאמר במוך במוך אי למאן דאמר מזן
השמים ירחמו מזן השמים ירחמו אלא משום דחסה אי הכי דידיה נמי דידיה
חיים עילויה הכא נמי חיים עילויה אלא סתם מעוברת למניקה קיימא
דלמא

בחדא ואוקי דלכתי איכא ספק קמי ליה צהכי: אפילו למ"ד. במסכת נדה בפרק צנות כותים: ויהי לקפופה הימים. הרי ששה חדשים וצ'
ימים: **ותמתין משהו.** שבע או שבעים: ובי מלו ג' חדשים. ליום מימת בעלה שדרך עובר להיות ניכר ליבדקה צדדיה כדרך נשים ואי מעוברת
ודאי בר קמא הוא דאי בר בתרא הוא אכתי לא הוה מיינכר דלא מלו שלשה חדשים לנישואיה דחסר ליה ההוא משעה שהמתינה ואי לא מיינכר
ולבחר הכי מיינכר (ע) ודאי בר בתרא הוא: **בהילוכה.** מוליכין אותה בעפר תיחוח אי מעוברת היא פסיעותיה ניכרות ומעמיקות יותר משאר
נשים שהולך מכבידה. כך מלאמי בתשובת הגאונים: **מחפה עלמה.** שלא מראה מעוברת כדי שלא יצינו שצן הראשון הוא וירש צנכסי בעלה
שני: **היכא קדים לו כו.** הואיל וטעם המתינה משום ולו הוא שלא יהא ספק כשאנו יודעים ודאי שהיא מעוברת מראשון תנשא. ומשני
גורה שמה תעשה כו: **דידיה נמי.** לא ישמש עם אשתו מעוברת שמה מחזור ותעבר וידחק אחיו וימנע נורת פניו כסנדל הזה שאין לו
נורה: **אי למ"ד צמוך צמוך.** פלוגתא היא צפ"ק (לעיל דף ק"ב): **דחפה.** שמתעכו בשעת תשמיש. דחפה לשון לחץ שלאחזו כדלמיר לקמן
(דף קב.) גבי חליטה כריך למידחפה לרעהיה: ה"ר חיים עילויה. שאין אדם מתכוין להרוג הנפש: **למניקה קיימא.** כשתלד מניקתו:
ואי

הוי. כלומר הוי לומד מכאן שלשה חדשים שאמרו כו: **ומ"ש מגט דרב**
אמר משעם נתינה. ואף על גב דמשעת כתיבה לא נתייחד עמה
דאם כן הוה ליה גט יין ואפילו הכי משעת נתינה מניין ה"ג נמני
משעת חליטה: **לאיסור כרת.** ליבם המרת לאחר ג' חדשים מיד:

לאיסור לאו. לשוק לא כ"ש דמותרת
לאחר חליטה מיד הואיל ועברו שלשה
חדשים מיום מימה: **ולזרעך אחריו.**
שאין השכינה שורה אלא על הוולדאם
שזרעו מיוחס אחריו והכי נמי קיימא
לן צנדרים (דף כ): וצרותי מכס
המורדים והפושעים צ"י אלו בני
ערבובא: **גר וגיורת.** גר שנתגייר
ואשתו עמו כריכים להמתין ג' חדשים
לפרוש זה מזה והכל מאי להבחין
איכא הרי אין כאן ראשון ושני: **רצה**
אמר שמה ישא אחוסו מאביו. אם
נשאת תוך שלשה ילדה והוא צו ט'
לראשון ונולד צביתו של שני וסבור
שהוא בנו ישא את צת בעלה הראשון
שיש לו מאשה אחרת והיא אחותו מן
האב: **ומייבם אשה אחיו מאמו.** שאם
תלד לאחר צן אחר וישא אשה וימות
צלה צנים וייבמנה זה כסבור שהוא
אחיו מאביו ונמלא מייבם אשת אחיו
מאמו שלל מאביו ומייב כרת: **ויוליא**
אם אמו לשוק. אם לא תלד אמו לשני
וימות וכסבורים שזה בנו ותנשא אמו
לשוק צלה חליטה: **ויפטור אם יצמסו**
לשוק. אם יש לו אח מאביו הראשון
ולא היו לו צנים ומת ואין שם אח אלא
הוא והוא סבור שזה הוא צן האחרון
ונמלא אשת צנו של ראשון הזקוקה
לו נשאת לשוק צלה חליטה. וגבי גר
וגיורת לחדא מהני הוא דאיכא למינשא
כגון לשמא ייבם אשת אחיו מאמו
שמה מעוברת הימה וכשתלד סבורה
היא שצ"ו הוא ובקדושה מרע ותחזור
ותלד צן אחריו וישא אשה וימות צלה
צנים וייבם זה את אשתו לסבור שגם
הוא מרע בקדושה וכיון שזה מרע
שלל בקדושה וקמס עובדת כוכבים
וזנה היא איכא למימר שמה אינו צנו
של זה ונמלא נשוא אשת אחיו מאמו:
צנון אני קודא צהן. כל נשים שאסרו
קממים להנשא או להתייבם קודא אני
צהן תקנת ערוה כדי שלא יבאו לידי
ערוה: **וכאן.** בהמתנה של ג' חדשים
שאסרו חכמים לשאר נשים אין כאן
תקנת ערוה אלא תקנת הולד להבחין
צן מי הוא: **ואם אישא.** דחשו חכמים
לשמא ישא אחותו מן אביו הא נמי
תקנת ערוה היא: **דלא נפגע.** ולד
בערוה. אבל כל שאר הנאסרות
איכא (ה) תקנתא היא ובעל עצמו
דלא לפגעו בערוה: **הא צו' לנפתא**
הוא. דאי מקמא איבערל כשמת
אישתכח דבר תמניא הוא ובר תמניא
לא חיי: **אי"ג למנינא ילדה כו.** תירווא
הוא: **אישהסי.** לאחר שנשאה. וה"ה
נמי דמצי לתרווי אי נמי לשבעה ילדה
איכא למימר בר תשעה לקמא הוא
מעיקרא חדש אחד איבערל קודם
מימתו אלא הואיל ומינך למילתיה

משעת נתינה. ג' חדשים
שהאשה צריכה להמתין
בגטין י"ח.) אפילו למאן
דאמר. נמסקת נדה (לח):
יולדת לט' אינה יולדת
למקוטעין. אלא לחדשים
שלימים של שלשים יום
(ר"ה י"ח.) לא ישא אדם
מעוברת חברו ומינקת
חברו. אשה שמת בעלה
והיא מעוברת או מניקה,
אסורה להנשא עד שפרים
וארבעה חדש שכן מיוק
יונק (ע"ל דף.) ולא
קנסוהו רבנן (סוטה כו.).

תורה אור השלם

1. והקמתי את בריתי ביני ובינך ובין זרעך אחריו לדרתם לברית עולם להיות לך לאלהים ויזרעך אחריו: בראשית י"ז
2. ויהי להקפות הימים ותרה חנה ותלד בן ותקרא את שמו שמואל כיון שאלתיה: שמואל א כ כ

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה דלא לפגע וכו' איכא תקנת היא: (ב) ר"ה ובי מלו ג' וכו' ולבחר הכי מיינכר. נ"ב ואין להקשות דלמא לא יהא ניכר עובר כלל לשלש דחויאם לעיל דף ק"ב דלין חלם ניכר רק רובן ובעליל זה נקבל האי דלין ניכר ספק דיש ספק אם הולכין אחר רוב היולדות לט' והוא זה הראשון או אוליין צמר רוב להכיב לשלש חו הואיל ולא ניכר הוא מן שני אי"כ ע"כ לא תנשא עכשיו (והשאר כס"ח):

מוסף רש"י

משעת נתינה. ג' חדשים
שהאשה צריכה להמתין
בגטין י"ח.) אפילו למאן
דאמר. נמסקת נדה (לח):
יולדת לט' אינה יולדת
למקוטעין. אלא לחדשים
שלימים של שלשים יום
(ר"ה י"ח.) לא ישא אדם
מעוברת חברו ומינקת
חברו. אשה שמת בעלה
והיא מעוברת או מניקה,
אסורה להנשא עד שפרים
וארבעה חדש שכן מיוק
יונק (ע"ל דף.) ולא
קנסוהו רבנן (סוטה כו.).